4. Pisaruk, A. V., & Koshel, N. M. (2021). Biological age: Methodology for determining. *Journal of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine, 27*(3), 153–164. https://doi.org/10.37621/JNAMSU-2021-3-1

5. Rak, L. I., & Shtrakh, K. V. (2019). Physical activity and physical development of school-age children. *Suchasna Pediatriia. Ukraina, 5*(101), 43–48. https://doi.org/10.15574/SP.2019.101.43

6. Torhachov, Ye., & Radzieievskyi, V. (2025). Biolohichni peredumovy rozvytku vytryvalosti uchniv starshoi shkoly. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriia 15*, 8(195), 175–178. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.08(195).37

7. Chyzhyk, V. V., & Holub, V. A. (Eds.). (2023). *Medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia riznykh hrup naselennia: Proceedings of the IX Scientific-Practical Conference (23–24 November 2023)*. Kremenets.

8. Baquet, G., Van Praagh, E., & Berthoin, S. (2003). Endurance training and aerobic fitness in young people. *Sports Medicine, 33*(15), 1127–1143.

9. Malina, R. M., Bouchard, C., & Bar-Or, O. (2004). *Growth, maturation, and physical activity*. Human Kinetics.

10. Rogol, A. D., Clark, P. A., & Roemmich, J. N. (2000). Growth and pubertal development in children and adolescents: Effects of diet and physical activity. *The American Journal of Clinical Nutrition, 72*(2 Suppl), 521S–528S. https://doi.org/10.1093/ajcn/72.2.521S

11. World Health Organization. (2018). *Submission on the Draft WHO Global Action Plan on Physical Activity 2018–2030*.

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.12(199).32

Откидач В. С.,
доктор філософії, старший викладач кафедри фітнесу і адаптивного спорту
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, м. Київ
ORCID iD: https://orcid.org/0000-0002-3859-0128
Сущенко Л. П.
докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри фітнесу і адаптивного спорту
Українського державного університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ
ORCID iD: https://orcid.org /0000-0002-2461-3739
Ключник В. В.
викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Військового інституту танкових військ Національного технічного університету Харківський політехнічний інститут, м. Харків
ORCID iD: https://orcid.org /0009-0005-3340-0822
Подгаєцький А. В.
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри олімпійського та професійного спорту
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
ORCID iD: https://orcid.org/ 0009-0007-2015-8453
Кузьменко В. Ю.
старша викладачка кафедри фітнесу і адаптивного спорту
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
ORCID iD: https://orcid.org/ 0000-0001-7405-5299
Мерзлікіна О. А.
кандидатка наук з фізичного виховання та спорту, доцентка,
доцентка кафедри фітнесу і адаптивного спорту
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ORCID iD: https://orcid.org/ 0000-0003-2502-5303

РОЗВИТОК АДАПТИВНОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ

У статті досліджено історію, сучасний стан та основні тенденції розвитку адаптивного спорту в Україні. На основі аналізу наукових праць, нормативно-правових актів, звітів громадських організацій та міжнародних програм розглянуто ключові фактори, що впливають на інституційну підтримку, підготовку кадрів, інфраструктуру та соціальну реінтеграцію осіб з інвалідністю через спорт. Наведені виклики (включаючи наслідки війни), успішні практики (реінтеграція ветеранів, навчальні програми для тренерів) та практичні рекомендації для державних органів та наукової спільноти. України робить важливий крок у розвитку інклюзивного суспільства, розширюючи можливості для занять фізичною культурою і спортом осіб з інвалідністю. Акцентовано увагу на сутності та особливості розвитку адаптивного спорту в Україні в контексті реабілітації та соціальної інтеграції осіб з інвалідністю та осіб з обмеженими можливостями здоров'я. Проаналізовано історичні етапи формування паралімпійського руху в Україні, визначено роль національних інституцій, окреслено сучасні досягнення та проблеми галузі. Визначено перспективні напрями розвитку адаптивного спорту з урахуванням соціальних трансформацій, військових викликів і зростаючої потреби у фахівцях з адаптивного спорту. Вказано, що незважаючи на високі досягнення українських паралімпійців, розвиток адаптивного спорту в державі характеризується неоднорідністю

інфраструктури, обмеженістю фінансування та нерівними можливостями доступу до спортивних ресурсів у регіонах. Потребують оновлення програми підготовки фахівців з адаптивного спорту, методичне забезпечення та підходи до організації тренувального процесу в умовах інклюзивного середовища.

Ключові слова: *основи адаптивного спорту, сучасні тренди адаптивного спорту, вступ до спеціальності, теорія та методика адаптивного спорту, сучасні технології адаптивного спорту, спеціальність А 7 Фізична культура і спорт.*

Otkydach Vladyslav, Sushchenko Liudmyla, Vitalii Kliuchnyk. Podgaiyetskyi Andrii, Kuzmenko Viktoriia, Merzlikina Olha. Development of adaptive sports in Ukraine.

The article examines the history, current state, and key trends in the development of adaptive sports in Ukraine. Based on the analysis of scholarly research, regulatory documents, reports of public organizations, and international programs, the study identifies the main factors influencing institutional support, specialist training, sports infrastructure, and the social reintegration of persons with disabilities through sport. The research highlights existing challenges (including the consequences of war), successful practices (such as veteran reintegration and coach training programs), as well as practical recommendations for governmental bodies and the academic community. Ukraine is making an important step toward building an inclusive society by expanding opportunities for persons with disabilities to participate in physical culture and sports. The article emphasizes the essence and specific features of adaptive sports development in Ukraine in the context of rehabilitation and social integration of persons with disabilities and individuals with health limitations. The historical stages of the formation of the Paralympic movement in Ukraine are analyzed, the role of national institutions is defined, and contemporary achievements and sectoral problems are outlined. The study identifies promising directions for the future development of adaptive sports, taking into account social transformations, wartime challenges, and the growing need for specialists in adaptive physical-sport rehabilitation. It is noted that despite the high achievements of Ukrainian Paralympians, the development of adaptive sports in the country is characterized by uneven infrastructure, limited funding, and unequal access to sports resources across regions. There is an urgent need to update specialist training programs, methodological support, and approaches to organizing the training process in inclusive environments.

Keywords: *fundamentals of adaptive sport, modern trends in adaptive sports, introduction to the specialty, theory and methodology of adaptive sports, modern technologies in adaptive sports, specialty A7 Physical Culture and Sport.*

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В Україні розвиток адаптивного спорту пройшов етапи від перших ініціатив у складі параолімпійського руху до сучасної державної політики, що отримала суттєву увагу останніми роками через внутрішні реформи й виклики, пов'язані з війною. Попри наявність державних програм і зростання уваги до осіб з інвалідністю, розвиток адаптивного спорту в Україні залишається нерівномірним і недостатньо системним. Існують проблеми матеріально-технічного забезпечення спортивних баз, підготовка кваліфікованих тренерських кадрів, фінансування та популяризація адаптивних видів спорту. Недостатньо розроблені механізми інтеграції осіб з обмеженими можливостями у спортивне середовище на місцевому рівні, що гальмує формування сталої системи адаптивного спорту. Також існує нестача науково обґрунтованих підходів до вдосконалення тренувального процесу та реабілітаційних програм спортсменів з інвалідністю.

Адаптивний спорт є важливою складовою сучасної системи фізичної культури, що забезпечує умови для активної участі осіб з інвалідністю та осіб з обмеженими можливостями здоров'я у руховій активності, тренувальній та змагальній діяльності. Його значення виходить за межі фізичного розвитку, охоплюючи психологічну підтримку, інтеграцію в соціум, формування позитивної самооцінки і ціннісних орієнтацій. У контексті зростання кількості людей, які потребують реабілітації, особливо внаслідок бойових дій в Україні, розвиток адаптивного спорту набуває стратегічного значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У перші десятиріччя після проголошення незалежності України питання спорту осіб з інвалідністю розвивались переважно в рамках параолімпійського руху й реабілітаційних програм медичних закладів. Особливої увагу адаптивний спорт набув після повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну, що зумовлено появою великої кількістю військовослужбовців-інвалідів. Значущим кроком стало підписання Президентом Закону України від 08.05.2025 року №4370-IX «Про розвиток адаптивного спорту» [2].

О.П. Митчик зі співавторами наголошують на тому, що адаптивний спорт відіграє важливу роль у сучасному суспільстві та розкривають важливість застосування засобів різних видів спорту для швидшої адаптації інклюзивних людей в соціум [6].

Вчена І.О. Когут у своїх наукових працях висвітлює соціально-гуманістичний потенціал адаптивного спорту як складової адаптивної фізичної культури [7]. На основі аналізу наукових джерел дослідниця визначає шляхи підвищення рівня соціальної інтеграції осіб з інвалідністю та оцінює внесок адаптивного спорту у досягнення цілей розвитку тисячоліття.

Науковці (А.А. Кашуба [3], І.О. Когут [5], Х.Р. Хіменес та О.Р. Задорожна [7], О.Г. Юшковська [8] та ін.) вказують, що адаптивний спорт сприяє полегшенню процесу компенсації фізичних, психологічних та соціальних змін особистості. Завдяки використанню дозованих навантажень активуються процеси реадаптації, що, в свою чергу, покращує комунікативні та соціальні навички індивіда.

Вчені Х.Р. Хіменес та О.Р. Задорожна вважають, що в системі цінностей українського суспільства адаптивний спорт посідає вагоме місце, отримуючи все нові можливості для свого розвитку. Це доволі повільний процес, що є

наслідком окремих негативних політичних, ментальних та психологічних впливів, проте в останні роки він суттєво активізується [7, с. 92].

Аналіз документальних матеріалів засвідчив, що міжнародна спільнота приділяє значну увагу важливості залучення людей з інвалідністю до занять спортом [9, 10].

Метою статті є проаналізувати історичні передумови, сучасний стан та основні тенденції розвитку адаптивного спорту в Україні, визначити ключові фактори, що впливають на формування інституційної підтримки та інфраструктури сфери, окреслити роль адаптивного спорту у процесах реабілітації і соціальної інтеграції осіб з інвалідністю, а також виявити актуальні проблеми та перспективні напрями підготовки фахівців і подальшого удосконалення системи адаптивного спорту в умовах сучасних соціальних трансформацій.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використано такі методи дослідження: аналіз літератури з фізичної культури і спорту, офіційних документів та публікацій міжнародних організацій (UNICEF, UNDP) та державних установ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Адаптивний спорт в Україні є важливою складовою системи фізичної культури та реабілітації, спрямованої на забезпечення рівних можливостей для осіб з інвалідністю.

Його розвиток відбувався паралельно з формуванням національної політики у сфері соціального захисту, охорони здоров'я та освіти. Після здобуття незалежності України у 1991 році почалося активне створення організаційних структур, які б опікувалися розвитком фізичної культури серед осіб з особливими потребами. Початок розвитку адаптивного спорту в Україні пов'язаний із створенням у 1992 році Українського центру з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт». Наступним важливим кроком стало формування Національного комітету спорту інвалідів України, що систематизував державну політику у сфері паралімпійського, дефлімпійського та сурдлімпійського руху. Україна вперше як незалежна держава взяла участь у Паралімпійських іграх у 1996 році. Відтоді українські спортсмени посідають провідні позиції у світовому паралімпійському рейтингу.

Завдяки підтримці держави і громадських організацій, Україна досягла значних успіхів на міжнародній арені. Українські спортсмени з інвалідністю неодноразово демонстрували високі результати на Паралімпійських іграх, чемпіонатах світу та Європи, що свідчить про ефективність системи підготовки спортсменів та їх соціальної інтеграції. Україна входить до п'ятірки найсильніших паралімпійських держав світу. Особливо вагомими є результати: Паралімпіада 2016 (Ріо-де-Жанейро) – 3 місце в загальнокомандному заліку; Паралімпіада 2021 (Токіо) – 6 місце, 98 медалей. Такі успіхи стали можливими завдяки унікальній системі підготовки спортсменів, поєднанню спортивного тренування з комплексною медико-психологічною підтримкою.

Останні роки позначені активізацією державної політики щодо адаптивного спорту. UNDP та партнери реалізують тренінги для тренерів та працівників реабілітаційних центрів, UNICEF та інші організації впроваджують програми інклюзивного спорту у школах [9,10].

У Законі України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо адаптивного спорту» вказано, що адаптивний спорт - діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на залучення осіб з інвалідністю та/або осіб з обмеженням повсякденного функціонування до занять фізичною культурою з метою сприяння відновленню для досягнення і підтримання соціальної та матеріальної незалежності, соціально-трудової адаптації та інтеграції в суспільство, сприяння фізичній, психологічній реабілітації, забезпечення можливості ведення самостійного способу життя та залученості до місцевої спільноти [1].

Прийняття законодавчої бази є важливим кроком на шляху до створення інклюзивного спортивного середовища в Україні. Законодавча база створює надійну правову основу для розвитку адаптивного спорту, гарантуючи рівні права та можливості для осіб з інвалідністю. Вона визначає чіткі механізми фінансування та організації умов для заняття різними видами спорту. Активне впровадження законодавчої бази щодо адаптивного спорту в системі фізичної культури і спорту сприятиме фізичному та психологічному відновленню людей з інвалідністю, їхній соціальній інтеграції та покращенню якості життя. Особливе значення надається створенню доступних та спортивних баз, підготовці кваліфікованих фахівців і розробці спеціалізованих програм, що відкриває нові можливості для розвитку адаптивного спорту та використання засобів різноманітних видів спорту як засобу реабілітації та спортивних досягнень.

Адаптивний спорт в Україні є важливою складовою соціальної та фізичної реабілітації, що сприяє формуванню активного способу життя та інтеграції осіб з інвалідністю у суспільство. Попри складні соціально-економічні умови, українська система адаптивного спорту демонструє високі результати та має значний потенціал для подальшого розвитку. Розширення ресурсної бази, удосконалення професійної підготовки кадрів та розвиток інклюзивних середовищ є ключовими чинниками майбутнього прогресу сфери.

Основними напрямами розвитку адаптивного спорту в Україні є:

1. Розширення мережі інфраструктури для адаптивного спорту. Створення та модернізація спортивних споруд, центрів фізкультурно-спортивної реабілітації, інклюзивних фітнес-просторів у громадах, забезпечення їх доступності для осіб з різними нозологіями.
2. Підвищення рівня підготовки фахівців. Удосконалення освітніх програм для фахівців з адаптивного спорту, тренерів, реабілітологів, введення спеціалізованих модулів з адаптивних тренувальних методик, інклюзивної педагогіки та психолого-соціальної підтримки.
3. Розвиток реабілітації для ветеранів війни і цивільних, постраждалих від бойових дій. Запровадження реабілітаційно-спортивних програм, організація спортивних клубів для ветеранів, участь у міжнародних змаганнях типу Invictus Games.

4. Міждисциплінарна співпраця в системі «медицина – спорт – соціальний захист – освіта». Взаємодія фахівців з адаптивного спорту, лікарів, психологів, тренерів і соціальних працівників для формування індивідуальних програм відновлення та соціальної адаптації.

5. Вдосконалення нормативно-правової та фінансової підтримки. Державне та місцеве фінансування інфраструктурних проектів, підтримка спортсменів, стимулювання громад через грантові і соціальні програми.

6. Популяризація цінностей інклюзії та суспільного прийняття адаптивного спорту. Інформаційні кампанії, участь спортсменів у медіапроєктах, проведення масових інклюзивних спортивних заходів, формування позитивного суспільного іміджу спортсменів з інвалідністю.

7. Впровадження сучасних тренувальних і цифрових технологій. Використання фітнес-трекерів, VR-тренажерів, сенсорних та біомеханічних систем контролю рухів, інноваційних адаптивних тренажерів.

Одним із прикладів масштабування мережі адаптивних просторів у рамках соціального проєкту Президента України «Активні парки» Державною установою «Агенція масового спорту України» за підтримки Міністерства молоді та спорту здійснюються заходи щодо формування розгалуженої мережі адаптивних клубів «Активні парки – Нестримні» по всій країні. Міністерство ветеранів плідно розвиває розвиває програму ветеранського спорту на обласному та місцевому рівні в усіх регіонах країни.

Ключовим кроком розитку зазначеного напрямку є залучення спортивних федерацій. Спортивні федерації з неолімпійських видів спорту, які інтегрували компонент адаптивного спорту до Правил спортивних змагань: «Федерація стронгмену України», «Федерація шахів України», «Всеукраїнська федерація панкратіону України», Всеукраїнська федерація грепплінгу України», «Українська конфедерація карате ВКС», «Українська федерація роликового спорту», «Федерація армрестлінгу України», «Всеукраїнська федерація рукопашного бою», «Всеукраїнська асоціація бойових мистецтв Комбат самозахист ІСО», «Асоціація джиу-джитсу України», «Федерація Окінавського Годзю-рю карате-до і Рюкю Кобудо Джундокан України», «Національна федерація самбо України», «Федерація спортивного орієнтування України», «Національна федерація шашок України», «Федерація петанку України», «Федерація найсильніших атлетів України і перетягування канату» , «Федерація гирьового спорту України», «Федерація го (байдук, вейчі) України», «Українська федерація літаючих дисків», «Федерація спортивного туризму України», «Федерація пауерліфтингу України», «Федерація альпінізму і скелелазіння України», «Федерація морських багатоборств України», «Українська федерація флорболу», «Ліга радіоаматорів України», «Федерація військово-технологічного спорту України», «Українська федерація Муей Тай», «Федерація комбат Дзю-Дзюцу України», «Федерація бойового самбо України», «Всеукраїнська федерація Фунакоші шотокан карате», «Федерація кікбоксингу України WAKO» та 13 федерацій Олімпійських видів спорту.

Основні проблеми розвитку адаптивного спорту в Україні все ще пов’язані з недостатнім фінансуванням, нерівномірним розвитком інфраструктури в регіонах, а також браком спеціального обладнання та кадрів. Однак, попри ці труднощі, система адаптивного спорту демонструє стабільну динаміку зростання.

До перспективних шляхів розвитку адаптивного спорту можна віднести: створення сучасних регіональних центрів адаптивного спорту; впровадження інноваційних технологій у тренувальний процес; розширення програм інклюзивної освіти з елементами адаптивного спорту у закладах освіти; підвищення соціальної активності осіб з інвалідністю через участь у спортивних змаганнях і волонтерських проєктах.

Таким чином, у результаті дослідження встановлено, що адаптивний спорт в Україні є важливою складовою державної політики у сфері фізичної культури, реабілітації та соціальної інтеграції осіб з інвалідністю. Історичне становлення паралімпійського та дефлімпійського руху, створення системи державних та громадських інституцій, зокрема мережі центрів фізичної культри і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт», сприяли формуванню стійких організаційних засад, підготовці висококваліфікованих спортсменів і тренерських кадрів, а також підвищенню рівня міжнародного визнання українського спорту. Разом із тим, розвиток адаптивного спорту в державі залишається нерівномірним через обмеженість матеріально-технічної бази, різну доступність спортивної інфраструктури у регіонах, нестачу фахівців та недостатній рівень методичного забезпечення. Військові події в Україні посилюють потребу в розширенні програм фізкультурно-спортивної реабілітації, особливо для ветеранів і цивільних осіб, які зазнали травм та втрат функціональних можливостей.

Перспективними напрямами подальшого розвитку адаптивного спорту є створення мережі муніципальних центрів реабілітації на базі громад, модернізація підготовки кадрів з адаптивного спорту у закладах вищої освіти, впровадження сучасних тренувальних і фітнес-технологій, посилення міжвідомчої співпраці між закладами охорони здоров’я, спорту, освіти і соціального захисту. Системне впровадження цих заходів сприятиме підвищенню якості життя людей з інвалідністю, їхній соціальній інтеграції та утвердженню принципів інклюзивного суспільства в Україні.

Література:

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо адаптивного спорту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2025, № 36, ст.150) URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4370-20#Text

2. Закон України № 4370-IX «Про розвиток адаптивного спорту», 2025.

3. Кашуба А. А., Ковальський В. В., Годлевський П. М., Бовсунюк Д. В. Соціальна інтеграція та адаптація ветеранів та учасників бойових дій в процесі занять адаптивним спортом. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15: Науково- педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*: зб. наукових праць. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. Вип. 6 (179). С. 113–117.

4. Когут І. О. Соціально-гуманістичні засади адаптивного спорту як складової адаптивної фізичної культури. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2015. № 2. С. 65–71.
5. Когут І. О. Адаптивний спорт: навч.-наоч. посіб. / І. О. Когут, Є. В. Гончаренко, Т. А. Кропивницька, В. Л. Маринич, С. Ф. Матвєєв, Є. А. Шитікова, Н. М. Крушинська, С. В. Бекар. Київ : Національний університет фізичного виховання і спорту України, 2025. 228 с
6. Митчик О. П., Курчаба О.Є., Тарасюк В. Й., Кліш І. С. Місце та роль адаптивного спорту у сучасному українському суспільстві. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова,* 2024. Вип. 5 (178) С. 117–121. doi:10.31392/UDUnc.series15.2024.5(178).24
7. Хіменес Х. Р., Задорожна О. Р. Адаптивний спорт у системі цінностей сучасного українського суспільства. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*: зб. наук. праць. - Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. Вип. 9 (103). С. 90–93.
8. Юшковська О. Г., Кіціс А. Г. Застосування адаптивного спорту у системі реабілітації ветеранів з ампутаціями нижніх кінцівок. *Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія.* 2024. № 1. С. 234-241. doi: https://doi.org/10.32652/spmed.2024.1.234-241.
9. UNDP. «Adaptive Sports Training for Ukrainian Coaches», 2025.
10. UNICEF. «Sport for Development Case Study», 2024.

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (2025). *On amendments to the Law of Ukraine "On Physical Culture and Sports" regarding adaptive sports* (No. 4370-20). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4370-20#Text
2. Verkhovna Rada of Ukraine. (2025). *Law of Ukraine No. 4370-IX "On the Development of Adaptive Sports"*.
3. Kashuba, A. A., Kovalskyi, V. V., Hodlevskyi, P. M., & Bovsuniuk, D. V. (2024). Social integration and adaptation of veterans and combatants through adaptive sports. *Scientific Journal of the Ukrainian State University named after M. Dragomanov. Series 15: Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture*, 6(179), 113–117.
4. Kohut, I. (2015). Socio-humanistic foundations of adaptive sports as a component of adaptive physical culture. *Theory and Methods of Physical Education and Sports*, (2), 65–71.
5. Kohut, I. O., Honcharenko, Ye. V., Kropyvnytska, T. A., Marynych, V. L., Matvieiev, S. F., Shytikova, Ye. A., Krushynska, N. M., & Bekar, S. V. (2025). *Adaptive sports: A visual and educational manual*. Kyiv: National University of Physical Education and Sports of Ukraine.
6. Mytchyk, O. P., Kurchaba, O. Ye., Tarasiuk, V. Y., & Klish, I. S. (2024). The place and role of adaptive sports in modern Ukrainian society. *Scientific Journal of the Ukrainian State University named after M. Dragomanov. Series 15*, 5(178), 117–121. https://doi.org/10.31392/-UDUnc.series-15.2024.5(178).24
7. Khimenez, Kh. R., & Zadorozhna, O. R. (2018). Adaptive sports in the system of values of modern Ukrainian society. *Scientific Journal of the National Pedagogical University named after M. P. Dragomanov. Series 15*, 9(103), 90–93.
8. Yushkovska, O. H., & Kitsis, A. H. (2024). Use of adaptive sports in the rehabilitation of veterans with lower limb amputations. *Sports Medicine, Physical Therapy and Occupational Therapy*, (1), 234–241. https://doi.org/10.32652/spmed.2024.1.234-241
9. United Nations Development Programme (UNDP). (2025). *Adaptive Sports Training for Ukrainian Coaches*.
10. UNICEF. (2024). *Sport for Development: Case Study*.

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.12(199).33

Павлюк Ірина
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
завідувачка кафедри фізичного виховання
Національний університет харчових технологій, м. Київ
https://orcid.org/0000-0002-1268-6658
Гирич Дмитро
Керівник Департаменту пляжного тенісу Федерації тенісу України
викладач кафедри фізичного виховання НУХТ
https://orcid.org/0009-0009-6413-0078
Кульгук Дмитро
викладач кафедри фізичного виховання НУХТ
https://orcid.org/0009-0005-3877-4372

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПЛЯЖНОГО ТЕНІСУ У СВІТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

У статті досліджено історію становлення та розвитку пляжного тенісу у світі, а також тенденції його популяризації в Україні. Визначено соціально-оздоровче значення цього виду спорту в контексті сучасних тенденцій активного дозвілля та формування здорового способу життя. Пляжний теніс розглядається як інноваційна спортивна дисципліна, що поєднує елементи класичного тенісу, бадмінтону й волейболу та має високий рекреаційний потенціал. Метою дослідження є аналіз історичних етапів розвитку пляжного тенісу у світі та визначення тенденцій його становлення в Україні. Результати дослідження показали, що пляжний теніс пройшов шлях від аматорських ігор на пляжах Італії у 1970-х роках до міжнародно визнаного виду спорту під егідою ITF. В